



Barn-och utbildningskontoret

Handläggare: Ann-Katrin Hegart
Titel: Utredare
E-post: ann-katrin.hegart@norrtalje.se

Till: Barn-och skolnämndens arbetsutskott

Införande av språkrav i svenska för skolpersonal

Förslag till beslut

1. Barn-och skolnämnden tar del av barn- och utbildningskontorets utredning och beslutar att nämndsinitiativet ska anses vara slutfört.
2. Barn- och skolnämnden ger barn- och utbildningskontoret i uppdrag att under 2024 ta fram ett språkstest som kan användas vid behov.

Sammanfattning av tjänsteutlåtande

Barn- och skolnämnden har givit barn-och utbildningskontoret i uppdrag att utreda behov och möjligheter att införa språkrav i svenska för skolpersonal.

Utredningen visar att tre av förskolans rektorer redovisar förekommande problem med bristande kunskaper i svenska hos skolpersonal. Grundskolans rektorer anger de ibland har anlitat studiehandledare som inte behärskar det svenska språket utifrån uppdragets krav.

Barn- och utbildningskontoret föreslår därför att ett språkstest tas fram för att användas när behov föreligger vid nyanställning.

Ärendet

Beskrivning

Barn- och skolnämnden har givit barn- och utbildningskontoret i uppdrag att utreda frågan om införande av språkrav i svenska för skolpersonal.

Utredningen visar att vissa problem på grund av medarbetares bristande kunskaper i svenska identifierats av tre rektorer inom förskolan.

I syfte att bedöma en persons språkkunskaper i svenska kan ett språkstest användas. 20 procent av de tillfrågade rektorerna anser att det skulle underlätta vid rekrytering.

Det finns få exempel från andra kommunala organisationer i detta, men Botkyrka kommun införde för några år sedan både språkstester och språkundervisning för personal i förskolan. Bakgrunden var att det framkommit att förskola och skola i vissa delar av kommunen var den enda platsen där barn och elever mötte det svenska språket. De barn som har en begränsad eller obefintlig kunskap i svenska riskerar att få betydligt svårare att nå skolans mål om de inte får möta det nya språket tidigt. Därför är personalens språkkunskaper i svenska av stor betydelse, särskilt i förskolan.

Enligt grundskolans rektorer har Norrtälje kommuns kommunala skolor generellt sett personal som behärskar det svenska språket väl.

Den personalkategori som i vissa fall kan upplevas ha brister i svenska är studiehandledare. Vikten av att studiehandledare besitter goda kunskaper i ämnen såväl som svenska språket har lyfts av en

rektor och samordnaren för nyanlända elever. Även inom detta område bör språktest införas som en del av en kvalitetssäkrad rekrytering för att kunna upptäcka eventuella brister i svenska språket.

Majoriteten av förskolans rektorer anger att de inte heller ser några problem med att rekrytera personal som kan god svenska. Tre rektorer i förskola anger dock att de har eller har haft personal som inte behärskar det svenska språket tillräckligt för att utföra sitt uppdrag fullt ut. Även här kan således ett språktest kunna utgöra ett värdefullt verktyg för att kunna bedöma kunskaper i svenska,

Språktest vid anställning

Införande av ett språktest skulle kunna underlätta vid rekrytering av ny personal anser 20 procent av de tillfrågade rektorerna.

Ett språktest blir ytterligare en aspekt att bedöma den sökande utifrån i gallringen vid rekrytering. Nyttjas en fastställd nivå som kvalitetskrav kan ett nekande besked till den sökande bli lättare att ge i de fall då språknivån visat sig för låg, men det kan även användas för att erbjuda kompetensutvecklande insatser hos en kandidat som i övrigt har goda kvalifikationer.

Samtidigt innebär det ytterligare en arbetsuppgift för rektor. En viss oro har uttryckts att förlora vikarier till verksamheten om högre krav på språkkunskaper ställs.

Lagkrav

Språklagen 2009:600

Läroplan: Lgr22

Koppling till gällande styrdokument

Verksamhetsplan 2023, målområde 4.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

I samband med rekrytering kan ett språktest utifrån en fastställd godkänd nivå ge ett tydligare besked och därför vara relevant. Det kan underlätta för rektor att ge ett nekande besked till sökande om personen inte klarat testet, men även utgöra grund för kompetensutvecklingsinsatser som erbjuds en kandidat med i övrigt goda kvalifikationer. En svårighet kan vara att skapa rutiner kring detta.

Skulle ett test införas är det kopplat till kostnader att skapa testet om extern tillverkare anlitas. Som exempel hade Botkyrka kommun för två år sedan en kostnad om 75 kronor per test som minskade till 60 kronor per test vid beställning om minst 500 tester.

Förvaltningens analys och slutsatser

Utredningen visar att Norrtälje kommunala förskolor och skolor har personal som behärskar det svenska språket.

Det förekommer endast i undantagsfall att personal inte har tillräckliga språkkunskaper. Det gäller framför allt förskolan. Hittills har förskolan hanterat det i den egna verksamheten med hjälp av sin personal. Detta har dock inneburit att tid som egentligen är avsatt för barnen får gå till att hjälpa personal att förstå uppdraget.

I grundskolan kan det i enstaka fall uppkomma språkföribistringar i svenska vid studiehandledning.

Botkyrka kommun har varit hjälpt av att införa språktest vid rekryteringar till förskolan och skola. Ett språktest i vår organisation skulle kunna vara till stöd modersmålsenheten vid rekryteringar.

Barn- och utbildningskontoret förslår därför att ett språktest tas fram som kan användas vid behov vid rekrytering samt riktlinjer för hur ett språktest ska användas.

Tidplaner

Ärendet behandlas i barn-och skolnämndens arbetsutskott den 4 december, 2023 och i barn-och skolnämnden den 18 december 2023.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn-och utbildningskontoret

Magnus Lindblå
Avdelningschef
Barn-och utbildningskontoret

Bilagor

Bilaga 1. Utredning: Införande av språkkrav i svenska för skolpersonal

Beslut skickas till

Skolchef grundskola och anpassad grundskola
Skolchef förskola
Avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering
Enheten för resultat och analys
Registrator BSN